

Viisszaminósítve: 10-2101/95. BM.

1995. November 30.

80. R.

BELÜGYMINISZTERIUM

SZIGORUAN BIZALMAS!
KÜLÖNÖSEN FONTOS!

Készült: 30 pld.-ban.

L: P. H. M. L. S.

1717.

le

96.

J E L E N T É S

A POLITIKAI BIZOTTSÁG SZÁMÁRA

A belső ellenséges erők helyzetéről.

Az 1964-es év második felétől a belső ellenséges erők tevékenysége élénkebb, mint a megelőző években. Összefüggésben az imperialisták jól ismert fellazítási taktikájával, a nemzetközi eseményekkel, a nemzetközi kommunista mozgalomban folyó és ismét kiújuló vitával, a Szovjetunióban bekövetkezett személyi változásokkal, valamint belső gazdasági nehézségeink kihatásainak következtében mind a jobb, mind a "baloldali" ellenzéki és ellenséges erők reményei megnövekedtek. Tevékenységük aktívabbá vált. Ez az aktivitás jelenleg is tart.

A belső ellenséges elemek és csoportosulások tevékenységének jellemzői:

- 1./ Magukévá tették az amerikai imperializmus ugynevezett fellazítási koncepcióját és ismeretes taktikai vonalát. /: Megrendíteni a széles tömegek bizalmát a szocialista rendszer, a párt - és kormányvezetés, a Szovjetunió iránt, s ezzel egyidőben bizonytalanságot, nyugtalan-ságot kelteni, majd pedig a kialakult ellenzék további erősítésén keresztül rendszerváltozást elérni. / Néze-teiket gyakran szocialista mezbe burkolják.
- 2./ A külső és belső ellenséges erők a megnövekedett idegenforgalom felhasználásának útján a korábbinál szorosabb kapcsolatba kerültek egymással. E kapcsolatot felhasználják nézeteik kicserélésére, taktikájuk, módszereik kialakítására. A belső erők kívülről erkölcsi, s esetenként anyagi bátorítást kapnak.

- 3./ A belső reakciós elemek és csoportok tevékenységének egyik fő formája az országban, vagy a szocialista táboron belül meglévő nehézségek eltulzása és kihasználása. A demokrácia szélesítésére hozott helyes intézkedéseket igyekeznek tülhajtani, liberalizálódásról, polgáriasodásról beszélnek. Tevékenységüket főleg az ideológiai, kulturális és gazdasági területeken igyekeznek érvényesíteni, de fokozták érdeklődésüket a párt belső kérdései iránt, a pártvezetésben fellelhető állítólagos ellentétek kutatására. A párt egyes vezetői lejáratására, mások megnyerésére törekednek céljaik és elgondolásaik megvalósítása érdekében.
- 4./ A Szovjetunióban történt személyi változások után nőtt a szervezettzerű összejövetelek száma, aktív, kezdeményező lépéseket tettek a közös értékelés és tennivalók kialakítására. Csaknem valamennyi belső ellenséges személy, vagy csoport élénk találgatás és kommentálás közepette jelölgette a párt és a kormány "új vezetőit". A nacionalizmus erősödésének vetületeként újból fokozottabban jelentkeztek az "önálló szocialista út" koncepciójának megfelelő elképzelések. /:Ugrásszerűen megnőtt a nyugati rádiók adásainak hallgatása.:/
- 5./ A párt és a kormány vezetőit, intézkedéseit jobb és "baloldaltól" egyaránt nyiltabb, destruktívabb hangnemben bírálják. A párt politikáját következetesen képviselő vezetőket - az általuk fogantatosított intézkedések félremagyarázásával - igyekeznek lejáratni. Ugyanakkor törekednek - az intézkedés által érintett - sértett személyeket megnyerni. Az egyes személyek és csoportok akcióinak jelentkezése azt mutatja, hogy a népköztársaságellenes tevékenységben a korábbinál nagyobb bátorság tapasztalható. A múlt év negyedik negyedében 112 személyt vontak felelősségre izgatásért, 1965. január 15-től május 1-ig 148 főt.
- 6./ A létrehozott szervezkedések helyi jellegűek. Illegális tevékenységükre a szigorú konspiráció, a féllegális és legális lehetőségek tudatos felhasználása a jellemző. Számontartás céljából keresik egymással a kapcsolatot, erősödött a laza csoportok létrehozására való törekvés. 1965. első felében 131 ügyben és 130 jelzésben folyik feldolgozó, illetve ellenőrző munka.
- 7./ Az utóbbi időkben egyre erősödő jelleggel olyan fórumokat igyekeznek kialakítani, ahonnan egyszerre tudnak támadást indítani ideológiai, gazdasági életünk ellen. Ilyen fórum létrehozására való törekvést mutat a Valóság című folyóirat - amelyre úgy jobb, mint "baloldaltól" egyaránt számítanak, - és a körülötte csoportosult személyek. Hasonló tapasztalatokat mutatnak a különböző klubok rendezvényei és az általuk szervezett viták. /:Pl. Fórum Klub, Kossuth Klub.:/

- 8./ Az országon belül és a Nyugaton élő emigrációban egyre inkább előtérbe kerülnek, vagy bekapcsolódnak az ellenséges tevékenységbe olyan személyek is, akik nincsenek tulzottan "lekompromittálva" sem a rendszer mellett, sem ellene. /: Pl. Fodor András költő, Salamon Pál író, Sükösd Mihály kritikus, Dévényi Iván esztergomi pedagógus.:/ Nyugatról fokozódott az ilyen személyek felkutatása, tanulmányozása, esetenként támogatása, népszerűsítése.

Az év eleje óta a belső ellenséges erők élénkülése különösen mutatkozik a revizionista és szektáns személyek, illetve csoportok vonatkozásában.

A jobboldali elemek tevékenysége erőteljesebben érezhető ideológiai, tudományos, kulturális és ifjúsági területeken. A "baloldal" hatása elsősorban a nagyüzemek, fegyveres testületek, helyenként ifjúsági körökben jelentkezik. A jobboldali erőkkal szemben jelentkező tulzott türelmesség hatásában növeli a "baloldali" szektáns személyek és csoportok tevékenységét, helyenként bázisát. A "baloldali" jelenségekkel szemben esetenként megnyilvánuló türelmetlenség, vagy nem körültekintő intézkedés növeli a jobboldali személyek és csoportok reményeit.

A jobb és "baloldali" erők tevékenységében közös vonásként jelentkezik olyan személyek keresése és kutatása, akik alkalmas zászlót jelenthetnek a párt és a kormánnyal szembeni fellépésre. E találgatások mindkét oldalról határozottabban megfogalmazott személyei Marosán György és Hegedüs András.

- a./ Az ellenséges jobboldali személyek és csoportok tevékenysége a korábbi években elsősorban az erők és kapcsolatok gyűjtésére, nézetek egyeztetésére, saját belső körükben való aktivizálódásra, a tennivalók kidolgozására vonatkozott. Mindez a tevékenység ma is jellemző. Megfigyelhető azonban egy fokozatosan jelentkező tendencia, amely az elgondolások kivitelezésére is kiterjed. E folyamatot nagymértékben elősegítik az olyan személyek, akik korábban meghuzódtak, vagy az amnesztia után fontos területekre nem ritkán egymást segítve visszaszivárogtak. /:Kulturális területen 30 ilyen személyről van tudomásuk a belügyi szerveknek. Pl. Bibó István, Vásárhelyi Miklós, Ádám György, Kardos László.:/ /: 1.számú melléklet.:/

Revizionista, nacionalista személyek körében élénkebb összetartás figyelhető meg. Egyes értelmiségi személyek, helyenként csoportok változatlanul tudatosan dolgoznak a párt politikájának jobbratolása érdekében. Fő törekvésük, hogy a

párt változtassa meg az ellenforradalom értékelését, rehabilitálja mindenekelőtt az ellenforradalomban résztvevőket, az ellenforradalom eszméit valló revizionista és nacionalista személyeket. /:Bibó István, Vásárhelyi Miklós, Ádám György, Erdős Péter és környezetük.:/

A szociáldemokrata illegáció vezetői különböző tervekkel foglalkoznak legális elismertetésük érdekében. Volt koalíciós pártok jobboldali személyeinek körében erősödnek a koalíció újabb reményei, egyesek közülük ennek érdekében szervező tevékenységet kezdtek. /: Pl. Révész András, Dr. Pártay Tivadar, Erdős Imre.:/ Előszóval kommentálják a pártvezetés "tehetetlenségét" a kialakult gazdasági és ideológiai problémákban.

Egyes katolikus egyházi illegációk aktivizálódtak és befolyásuk helyenként növekedett. Különösen aktívak a felosztatott szerzetesrendek vezetői és tagjai. A beérkezett jelzések és az 1964-ben, valamint napjainkig realizált ügyek tapasztalatai alapján megállapítható, hogy a legális hitoktatásban résztvevők számának csökkenésével egyidejűleg, elterjedtebbé vált az illegális hitoktatás. /:Pl. Emődi és társai ügye, akik a terhükre rótt bűncselekmények mellett, több mint száz fiatalt részesítettek illegálisan hitoktatásba. Kiss László 16 fős csoportja, amelyben a csoport tagjait - volt szerzetesek és világi papok - illegális hitoktató képzésben részesítették.:/ Klerikális jellegű csoportosulásokban erősítik a marxista ideológia elleni propagandájukat.

A volt horthysta katonatisztek és államapparátus tagjai között az élénkülés hatása elsősorban az izgató tevékenység növekedésében, kapcsolatok felújításában, helyenként a háborús remények feléledésében jelentkezik. Jelenleg kb. 70 ilyen jellegű csoportosulás ellenőrzése folyik.

Jobboldali körökben egyre gyakrabban hangoztatott vélemény, hogy a vezetés el van foglalva a "baloldal" visszaszorításával, attól jobban fél, ezért nincs ideje a jobboldallal foglalkozni.

- b./ A Szovjetunióban történt személyi változás után a szektáns, dogmatikus személyek és csoportok tevékenységében - az általános várakozás miatt, továbbá az év végén foganatosított adminisztratív intézkedések nyomán - némi visszahuzódás volt tapasztalható. A márciusi konzultatív tanácskozás óta a kínai és albán nagykövetségek beosztottainak tevékenységében, valamint a belső szektáns, dogmatikus személyek és csoportok magatartásában fokozott aktivizálódás jelentkezik. Ez az aktivizálódás úgy terjedelmében, mint konspiráltságában nőtt. A tapasztalatok azt mutatják,

hogy hazánkban is megtalálható és komoly veszélyt jelent a pártra a személyi kultusz maradványai, a szektánsság. A politikai fejlődésben elmaradt, valamint a félreállított és sértett emberek viszonylag széles köre e nézetek befogadására figyelemre méltó bázist jelent.

Hazai szektáns, dogmatikus személyek és csoportok tevékenységére vonatkozóan - bár ezt röpcédulán bejelentették - olyan adatokkal, melyek egy illegális központi centrum létezését bizonyítanák - a Belügyminisztérium szervei nem rendelkeznek. E személyeknél és köröknél a kapcsolatok szélesítésével egyidejűleg, gyakoribbá váltak a baráti és családi összejövetelek. /:Országosan 20 ilyen csoportot tartunk részben ellenőrzés, részben feldolgozás alatt.:/ Nagy figyelmet fordítanak a belső politikai helyzet várható alakulására. A Központi Bizottság "kiszélesítéséről", gazdasági életünkkel kapcsolatban "csódról" beszélnek. Ideológiai, kulturális életünket liberálisnak, revizionizmussal terheltnek tartják. Törekednek olyan kapcsolatok létesítésére, akik a honvédségnél, a munkásőrségnél és a belügyben dolgoznak. Megnőttek a kínai és albán követiségekkel való kapcsolatok számai. /:A Kínai Népköztársaság nagykövetségénél 200, az albán nagykövetség tekintetében 250 személyről van tudomásunk.:/ Növekedtek a jelzések az ország különböző megyéiben lévő szektáns, dogmatikus beállítottságú személyek tevékenységére vonatkozóan is. /:1964. őszétől 15 jelzés érkezett.:/ Ez évben két esetben nagyobb méretű röpcédulázó tevékenységgel is találkozunk. /:1965. január 1-től napjainkig kb. 200 darab, ebből 126 darab Budapesten, kb. 70-80 darab Miskolcon.:/

A kínai és albán diplomaták a legális lehetőségek széleskörű felhasználásával igyekeztek kapcsolataikat szélesíteni. Az SZKP és az MSZMP, valamint a kormány politikájáról, egyes intézkedéseinek hatásáról információkat gyűjtenek. Propaganda-anyag terjesztési körük szélesedett /:középiskolák és technikumok felé:/ és gyakoribbá vált. /:1965. január 1-től május 7-ig szerveink 5.850 Peking Revü anyagot koboztak el.:/ Az albán nagykövetség ideiglenes ügyvivője a közelmúltban utasítást adott egyik magyar alkalmazottjuknak, hogy pontosan állítsa össze részére a felszabadulás után megválasztott magyar kormányok, központi vezetőségek, politikai bizottságok tagjainak, valamint az 1919-es Tanácsköztársaság vezetőinek névsorát, időpontokat és életrajzi adatokat. Előkészületeket tesznek ez év nyarán tartandó nemzetközi értekezletre, az új internacionálé megalakítására.

Kínai és elsősorban az albán diplomaták szervező munkát folytatnak a hazánkban élő görög és jugoszláv emigránsok felé. Tevékenységük alapján egy szervezett szerű, görög

emigránsokból álló csoportosulás alakult ki, - kb. tíz fővel - melynek tagjai aktív kapcsolatot tartanak a fenti követségek beosztottaival. A közelmúltban eljárás alá vont görög személynél 400 levelet foglaltunk le, amelyekben különböző szocialista országokban élő görög emigránsok felé folytatott szervező munkát. Kapcsolatot létesítettek a Szovjetunióban, Csehszlovákiában, Lengyelországban és Bulgáriában élő görög emigránsokkal. A kapcsolat tartalma a további szervező munkára, valamint az egyes országokban a kommunista és munkáspártok elleni fellépés szervezésére irányulnak. A hazánkban élő görög emigránsok ugyanakkor bevonták tevékenységükbe a jugoszláv emigráció egyes tagjait is. Megállapítás szerint létrehoztak egy jugoszláv emigránsokból álló "igazi kommunista pártot", melynek elvi irányítását állításuk szerint a Szovjetunióban lévő hasonló "párt" végzi. A csoport felvette a kapcsolatot a kínai és albán követségekkel, ahol bejelentették a párt megalakulását és segítségüket kérték.

- . -

Valamennyi ellenséges csoport intenzíven foglalkozik az ifjúsággal. A politikai bűncselekményekben való résztvevők között nőtt a fiatalok száma. /:1964. évben 16 ilyen jellegű csoportot, ez évben 13 csoportot realizáltunk.:/ Gyakrabban érkeznek jelzések arra vonatkozóan, hogy burzsoá beállítottságú pedagógusok nyíltabban tesznek marxistaellenes megnyilvánulásokat.

Műszaki értelmiségi körökben az eddig is meglévő Nyugat iránti vonzalom fokozódása tapasztalható, egyes gazdasági szakemberek a szocialista országok rovására szélesítik gazdasági és kereskedelmi kapcsolatainkat a tőkés országokkal. Főleg Nyugatnémetország és Franciaország vonatkozásában. Ugyanakkor közülük többen előszeretettel hangoztatják a KGST működésében lévő problémákat és az utóbbi időben erősödnek az olyan vélemények, mely szerint népgazdaságunk problémáit a KGST-n belül megoldani nem lehet.

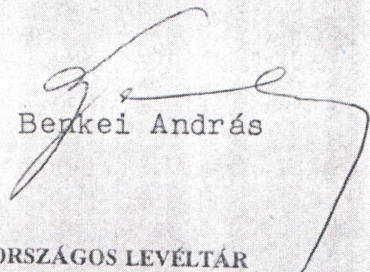
Tendenciájában mind jobbról, mind "balról" erősödött az izgatás a munkafegyelem ellen, röplapok terjesztésén és beszélgetéseken keresztül több esetben sztrájkra és szabotázsra szólítanak fel. /:Győri Járműipari Művek röpcédula "Akcióbizottság". Keresztény magyarok röpcédula "Ne menjen le a nap a te károkozásod nélkül".:/

J A V A S L A T O K

- 1./ A Belügyminisztérium szervei továbbra is határozottan lépjenek fel a jobb és "baloldali" politikai nézetek alapján álló ellenséges személyek és csoportok illegális szervező tevékenységével szemben. Akadályozzák meg azok befolyásának szélesedését. Az illetékes szervekkel egyeztetve tegyenek hatékonyabb intézkedéseket az ismert ellenséges csoportosulások bomlasztására, tevékenységük megszakítására.
- 2./ A Belügyminisztérium szervei folyamatosan tájékoztassák az illetékes párt- és állami szerveket az ellenséges csoportok, személyek tevékenységéről. Ennek alapján az illetékes párt- és állami szervek intézkedjenek az ellenséges személyek exponált helyekről történő fokozatos leváltására. Gondoskodjanak arról, hogy az ellenséges személyek és csoportok bázisa és befolyása csökkenjen. Hatékonyabban hasznosítsák a Belügyminisztériumtól kapott jelzéseket.
- 3./ A Belügyminisztérium tájékoztassa az érintett baráti állambiztonsági szerveket a Magyarországon lévő görög és jugoszláv emigránsok "baloldali" szervező tevékenységéről.
- 4./ A Külügyminisztérium és a Belügyminisztérium - alkalmas időben - terjesszen a Politikai Bizottság elé javaslatot egyes kínai és albán diplomaták kiutasítására. Fogantassanak intézkedéseket a kínai és albán nagykövetségek egyes diplomatái ellenséges tevékenységének visszaszorítására.
- 5./ A fegyveres erők és testületek vezetői - figyelemmel arra, hogy a különböző pártellenes erők e terület irányában is fokozódó érdeklődést tanúsítanak - tegyenek hatékonyabb politikai és adminisztratív intézkedéseket a személyi állomány védelme érdekében.

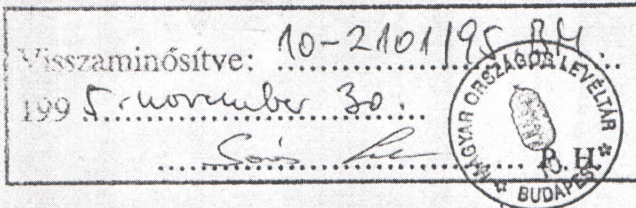
A jelentéssel Pap János elvtárs a Minisztertanács elnökhelyettese és Rácz Sándor elvtárs a KB Adminisztratív Osztály vezetője egyetért.

B u d a p e s t , 1965. június 17-én.

Berkei András

ORSZÁGOS LEVÉLTÁR

87. R.

1. sz. melléklet

F E L J E G Y Z É S

Az ismert főbb revizionista és jobboldali személyek az alábbi helyeken dolgoznak:

Obersovszky Gyula	PRESZTO Külkereskedelmi Vállalatnál előadó.
Vásárhelyi Miklós	Élet és Tudomány c. hetilapnál ujságíró.
Erdős Péter	Szerzői Jogvédő Hivatal Színházi Osztályánál csoportvezető. Félállásban van a pécsi Nemzeti Színháznál.
Fazekas György	Corvin Áruház propaganda osztályának vezetője. Esetenként a Kirakat c. lap részére is ír.
Novobáczky Sándor	Magyarország c. hetilap.
Gömöri Endre	Magyarország c. hetilap.
Garamvölgyi István	Magyarország c. hetilap.
Barabás Tamás	Esti Hírlap c. napilapnál rovatvezető.
Korolovszky Lajos	Magyar Televíziónál rovatvezető.
Demeter Imre	Film Színház Muzsika c. hetilapnál szerkesztő.
Heller Ágnes	Magyar Tudományos Akadémia Szociológiai Kutató Csoport.
Lőcsei Pál	Magyar Tudományos Akadémia Szociológiai Kutató Csoport.

Köves Erzsébet

Fehér Ferenc

Molnár Zoltán

Fekete Gyula

Sándor András

Jusztus Pál

Mérei Ferenc

Ádám György

Széll Jenő

dr. Mohácsi László

Horváth Zoltán

Losonczy György

Kardos László

Andorka Rudolf

Kopácsi Sándor

Tánczos Gábor

Litván György

Markos György

Zsámboky Zoltán

Földvári Rudolf

Batár Attila

Gorkij Könyvtárban csoportvezető.

XXI., ker. Kossuth Gépipari Technikumban tanár.

Élet és Irodalom c. lapnál rovatvezető.

Élet és Irodalom c. lapnál munkatárs.

Szerzői Jogvédő Hivatalnál előadó.

Corvina Könyvkiadóban lektor.

Országos Elme- és Ideggyógy Intézetben pszichológus

Közgazdasági és Jogi Kiadónál lektor, és a Tudományos Akadémia nemzetközi tájékoztatójának munkatársa.

Képzőművészeti Alapnál előadó.

MASPED Külkereskedelmi Vállalatnál jogász.

nyugdíjas, történészi munkát folytat.

László Kórházban osztályvezető orvos.

Néprajzi Múzeumban tudományos kutató.

Központi Statisztikai Hivatalban statisztikus, programozó.

Solymári PEMÜ-ben programozó.

Varga Katalin Gimnázium esti tagozatán tanár.

Árpád Gimnáziumban tanár.

Marx Károly Közgazdasági Egyetem, tanár.

Országos Fordító Iroda.

Vörös Csillag Traktorgyár.

Pest-Nógrád megyei Állami Gazdaság Központja.

Rácz Sándor
Marián István
Boldizsár Iván
Jánosi Ferenc
Haraszi Sándor
Fekete Sándor
Lux László
Sümegei Endre
Molnár Aurél
Gyurkó László
Darvas Iván
Mensáros László
Nagy Attila
Bozóki István
Kárpáti Gyula
Bibó István
Göncz Árpád

Hiradás Technikai KTSZ.
K.G.M.
Magyar Hírek, Rádió, TV. stb.
KÖZÉRT Vállalat.
nyugdíjas.
MTA. Irodalom Történeti Intézet.
Film Színház Muzsika c. hetilap.
Képes Ujság.
Tükör c. hetilap.
Valóság c. folyóirat.
színész, József Attila Színház.
színész, Madách Színház.
színész, Thália Színház.
rendező, Madách Színház.
Bartók Színpad.
STH. Könyvtár.
Veszprémi Műszaki Kémiai Kutató Intézet, Veszprém.

A főbb szektás, dogmatikus személyek, valamint az 1962 augusztusi határozattal a bűnüldöző szervektől eltávolított exponáltabb személyek; akikre jelzéseink vannak és az alábbi munkahelyeken dolgoznak.

Balázsai Béla
dr. Bálint István
Bartos Antal
Biró Ferenc
Boldoczki János

Óbudai Hajógyár, oszt.vez.
Munkaegészségügyi Intézet, oszt.vez.
Bányászati Kutató Intézet, közgazdász.
Préskovácsgyár, mérnök.
Tollfeldolgozó Vállalat, igazgatóhelyettes.

Dékán István	Vendéglátóipari Vállalat, technikai igazgató.
Décsi Gyula	fordító,
Dés Mihály	Pénzüntézeti Központ, igazgató- helyettes.
Faludi Ervin	Sertésvágóhid, előadó.
Farkas Mihály	fordító,
Farkas Vladimír	Belkereskedelmi Kölcsönző Vállalat, előadó.
Gerő Ernő	fordító
dr. Janikovszki Béla	Szabolcs u-i Kórház, főorvos,
Konrád Árpád	Műanyagipari KTSZ.
Köteles Henrik	Belkereskedelmi Minisztérium, főelőadó.
Kovács István	Könnnyüipari Minisztérium, oszt.vez.
Papp Sándor	Eötvös Lóránd T.E. Filozófiai Tanszék
Piros László	Szegedi Szalámigyár, főmérnök.
Péter Gábor	Ruhatervező Vállalat.
Szalai József	Zrinyi Nyomda, korrektor.
Szamosi Tibor	Chemolimpex, oszt.vez.
Tihanyi János	Chemolimpex, főoszt.vez.
Zentai Ottó	Chemolimpex, főoszt.vez.
Soltész Károly	OTP.ker. kirendeltség vezetője.